

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут інженерії, виробництва та
будівництва
Кафедра архітектури та дизайну

РОБОЧА ПРОГРАМА
Теорія і методологія архітектурного
проектування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Савченко О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 1 » 09 20 25 р.

Розробник (-и): Павленко В.В., ст. викладач.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри архітектури та дизайну
(назва кафедри)

Протокол від « 1 » вересня 2025р. № 12

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Савченко О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова дисципліна професійного циклу ОК-21
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	3 курс 5 семестр Освітньо-професійна програма першого бакалаврського рівня – Архітектура та містобудування
Викладач (-і)	Павленко Володимир Володимирович старший викладач кафедри архітектури та дизайну
Профайл викладача (-ів)	https://kpcb.stu.cn.ua/sost-kaf/pavlenko-volodymyr-volodymyrovych/
Контакти викладача	E-mail: vl.pavlenko@stu.cn.ua

2. Анотація курсу – завданням дисципліни «Теорія і методологія архітектурного проектування» є формування у ЗВО спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» знань і вмінь щодо об'ємно-планувальних і композиційних рішень, та конструктивних схем цивільних будівель, знань у розумінні глибинних процесів архітектурної творчості, формування просторового середовища населених пунктів, знань з теорії і методів архітектурного проектування, типологічних і функціональних особливостей споруд;

Акцентується увага на соціально-функціональні аспекти, формо і стилеутворення, семантику, естетику та художню образність, а також конструктивно-технічні, економічні, та екологічні обумовленості створення архітектурного об'єкту.

Велике значення уділяється збереженню історико-культурних цінностей, архітектурної спадщини, взаємин традицій і новаторства, творчого освоєння історичного досвіду; виявлення і вивчення пам'яток архітектури і містобудування, закономірностей і особливостей процесу розвитку професійної майстерності з давніх часів до сучасності.

Саме це становить зміст даного курсу. Посилання на курс в MOODLE:
<https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=1555>

Примітка:

Застосовані скорочення:

ЗВО – здобувач вищої освіти; ЗК – загальні компетенції;

СК – спеціальні (фахові) компетенції;

ПРН – програмні результати навчання.

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування.

Змістовий модуль 1. Загальна сутність архітектурного проектування Тема1.

Методи архітектурного проектування (За Б. Г. Бархін)

- 1.1. Поняття методу і методики проектування
- 1.2. Комплексний метод проектування
- 1.3. Проектування об'єкта як системи. Метод структурного аналізу
- 1.4. Зміст і форма об'єкта
- 1.5. Взаємодія зовнішнього і внутрішнього
- 1.6. Функціональна доцільність
- 1.7. Роль конструктивного задуму.

Тема2. Основні поняття про архітектурні композиції, засоби художньої виразності

- 2.1. Генезис терміну «композиція»
- 2.2. Архітектура внутрішнього простору будівлі
- 2.3. Виявлення просторовості інтер'єру
- 2.3. Об'ємно-просторові композиції

Змістовний модуль 2. Розвиток конструктивних систем. Основи архітектурного проектування

Тема 3. Методологічні основи розвитку конструктивних систем у історичному аспекті, і їх роль у формуванні просторового життєвого середовища

- 3.1. Конструктивні системи будівель у багатовіковій архітектурно-будівельній практиці
- 3.2. Сучасні конструктивні системи
 - 3.2.1. Об'ємний блок
 - 3.2.2. Будівлі стовбурної конструктивної системи
 - 3.2.3. Будівлі оболонкової конструктивної системи
 - 3.2.4. Склепінчаста тектонічна система
 - 3.2.5. Просторові покриття

Тема 4. Методи і методологія архітектурного проєктування.

4.1. Основи архітектурного проєктування

4.2. Загальні положення по основам проєктування споруд

4.3. Порядок розроблення проєктної документації

4.4. Стадії проектування

Змістовний модуль 3. Основи проектування житлових будівель.

Пожежна безпека

Тема 5. Основи проектування житлових будівель

- 5.1. Основи проектування житлових будівель
- 5.2. Категорії житлових будинків і їх планувальні рішення
- 5.3. Квартири. Рівень їх комфорту і параметри

Тема 6. Пожежна безпека

- 6.1. Класифікація будівельних матеріалів і будівельних конструкцій за показниками пожежної небезпеки
- 6.2. Забезпечення евакуації людей

Змістовний модуль 4. Методологія проектування громадських будівель. Роль монументально-декоративного мистецтва в формуванні просторового середовища населеного пункту

Тема 7. Методологія проектування громадських будівель. Погодження, експертиза та затвердження проєктної документації об'єктів будівництва

- 7.1. Загальні принципи проектування громадських будівель і споруд
- 7.2. Будинки для освіти, виховання і підготовки кадрів
 - 7.2.1. Дитячі дошкільні установи
 - 7.2.2. Заклади загальної середньої освіти
 - 7.2.3. Заклади охорони здоров'я
- 7.3. Погодження, експертиза та затвердження проєктної документації об'єктів будівництва

Тема 8 Роль монументально-декоративного мистецтва в формуванні просторового середовища населеного пункту.

- 8.1. Основи зорового сприйняття скульптурних монументів
- 8.2. Визначення висоти статуй, обличчя яких знаходиться близько до рівня очей спостерігача
- 8.3. Визначення висоти статуй, які знаходяться вище рівня очей спостерігача
- 8.4. Визначення відстаней від спостерігача до статуї при заданих її розмірах і бажаного ступеня розгляду
- 8.5. Визначення ступеня огляду статуй і деталей їх обличчя, в залежності від відстаней огляду, по планам, увражам і літературним джерелам
- 8.6. Композиційна рівновага

3. Мета та цілі курсу

- надання ЗВО знань у розумінні глибинних процесів архітектурної творчості, формування системи теоретичних знань з теорії і методів архітектурного проектування, типологічних і функціональних особливостей споруд.
- знайомлення ЗВО з багатогранною специфікою цього процесу який базується на методах комплексного проектування. В умовах комплексного методу проектування синтезуються і закріплюються знання технічних дисциплін, досягається інтеграція інженерної підготовки з основами архітектурної композиції і художньо-естетичними засобами.
- засвоєння ЗВО того, що архітектурне проектування базується також на комплексі інших професійних особливостях, з урахуванням соціальних, економічних і політичних засадах суспільства, а також на філософських моделях світогляду.
- ознайомлення ЗВО з нормативною базою і порядком замовлення, виготовлення і затвердження проєктної документації.

Загальні та фахові компетентності, які повинні одержати слухачі курсу:

- ЗК01** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- СК05** Здатність до аналізу і оцінювання природно-кліматичних, екологічних, інженерно-технічних, соціально-демографічних і архітектурно-містобудівних умов архітектурного проектування.
- СК08** Усвідомлення теоретико-методологічних основ архітектурного проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.

СК16 Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування.

СК17 Усвідомлення теоретичних основ містобудування та здатність застосовувати їх для розв'язання складних спеціалізованих задач.
середовища для розв'язання складних спеціалізованих задач.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- сутність архітектурно-проектної діяльності, (ЗК01, СК05, СК16)
- усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування, (ЗК01, СК05, СК16)
- здатність до аналізу і оцінювання природно-кліматичних, екологічних, інженерно-технічних, соціально-демографічних і архітектурно-містобудівних умов архітектурного проектування, (СК05, СК16)
- основні положення методології, методи і методику проектування, (ЗК01, СК17)
- усвідомлення теоретико-методологічних основ архітектурного проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, (ЗК01, СК05, СК17)
- здатність до аналізу і оцінювання природно-кліматичних, екологічних, інженерно-технічних, соціально-демографічних і архітектурно-містобудівних умов архітектурного проектування, (ЗК01, СК05, СК08)
- усвідомлення теоретичних основ містобудування та здатність застосовувати їх для розв'язання складних спеціалізованих задач, специфіку архітектурного проектування, як системи, (СК08, СК17)
- основні технічні терміни, поняття, складові СПКД, (ЗК01, СК05, СК16)
- сутність типології в архітектурі, (ЗК01, СК16)
- сутність вимог та особливості проектування споруд різного функціонального призначення, (ЗК01, СК17)
- методи і принципи формування просторового рішення об'єкту в рамках системи «середовище–людина» (ЗК01, СК17)
- принципи формування архітектурних рішень громадських будівель і споруд: містобудівельні, функціональні та архітектурно – планувальні основи проектування різних громадських закладів, (ЗК01, СК16)

4. Результати навчання

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою:

Навчальна дисципліна «Теорія і методологія архітектурного проектування» має допомогти сформувати наступні програмні результати навчання:

ПРН02 Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності.

ПРН05 Застосовувати основні теорії проектування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, сучасні методи і технології, міжнародний і вітчизняний досвід для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування

ПРН09 Розробляти проекти, здійснювати передпроектний аналіз у процесі архітектурно-містобудівного проектування з урахуванням цілей, ресурсних обмежень, соціальних, етичних та законодавчих аспектів.

ПРН12 Застосовувати сучасні теоретико-методологічні та типологічні підходи до вирішення проблем формування та розвитку архітектурно-містобудівного та ландшафтного середовища.

ПРН18 Знати особливості участі в архітектурно-містобудівному конкурсному проектуванні.

Здобувачі вищої освіти, які засвоїли запланований курс, повинні уміти:

- використовувати бібліографічні, нормативні, інші джерела технічної інформації, (ПРН02)
- обґрунтовувати проектні рішення в залежності від кліматичних умов, функціональних, конструктивних, соціальних та інших вимог, (ПРН9)
- аналізувати об'ємно - планувальні рішення громадських споруд, визначати їх недоліки та переваги, (ПРН12)

- орієнтуватись в теорії і методах архітектури, реконструкції, реставрації архітектурних об'єктів, ландшафтної архітектури, інформаційних технологій в архітектурі давати визначення та розрізняти стильові напрямки архітектури та дизайну, (ПРН05)
- формувати художньо-культурне середовище, (ПРН05)
- здійснювати пошук та користування інформацією, яка необхідна для ефективного виконання професійних задач, професійного та особистісного розвитку, (ПРН02)
- приймати активну участь в архітектурно-містобудівних, дизайнерських конкурсах, (ПРН18)

5. Обсяг курсу: 3 кредитів

Вид заняття	Загальна к-сть годин
лекції	16
практичні	14
самостійна робота (графічна робота)	60

6. Пререквізити - щоб приступити до вивчення дисципліни, необхідно попередньо прослухати наступні курси: «Основи архітектурно-просторової композиції та проектної графіки», «Основи архітектурного проектування», «Архітектурні конструкції», «Архітектурне проектування», «Історія мистецтв, архітектури і містобудування».

7. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання курсу відбувається за 100 бальною шкалою. ГР оцінюється в 10 балів, альбом рисунків 10 балів, практичні роботи в 20 балів, тести та відповіді на питання 20 балів, залік – 40 балів. Допоміжні бали виставляються за виконання макетів, виступи на конференціях, написання тез та статей.
Вимоги до ГР та альбому зарисовок тощо	Оформлення відповідно до завдання
Умови допуску до підсумкового контролю	Здача і захист ГР, альбомів рисунків

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

8. Політики курсу

Усі завдання повинні виконуватися за принципами академічної доброчесності. Усі ЗВО повинні ознайомитися з Кодексом академічної доброчесності, затвердженим Вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» (<https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/06/kodeks-akademichnoyi->

[dobrochesnosti-nova-redakciya.pdf](#)).

– Роботи виконуються самостійно та завантажуються в MOODLE. Копіювання та запозичення матеріалів не допускається, дані, що приводяться в роботах для прикладу, повинні мати посилання на першоджерело.

Відвідування пар є обов'язковим, а у випадку індивідуального графіку навчання, підписаного директором ННІ ІВБ, обов'язково відвідувати практичні заняття та/або консультації для звітування з процесу роботи над ГР у відповідні строки, а також вчасно виконувати індивідуальні завдання та індивідуальний план.

Під час карантину та дистанційного навчання пари проходять за розкладом у програмі Microsoft Teams за посиланням у Moodle.

У випадку академічної мобільності перезарахування кредитів здійснюється на підставі ПОЛОЖЕННЯ про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету «Чернігівська політехніка» (<https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/04/polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnogo-proczesu.pdf>)

9. Рекомендована література:

1. Лінда С.М., Архітектурне проектування громадських будівель і споруд / Лінда С.М. – Л.: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 607 с.
2. Карвацька Ж. К. Будівельні конструкції. / Ж. К. Карвацька, Д. В. Карвацький —Чернівці : «Прут», 2008. — 516 с.
3. Гетун Г. В. «Архітектура будівель та споруд. Книга 1. Основи проектування: Підручник.– К.: Кондор, – 201 р. – 378-1
4. Аранчій Д. Алгоритмічні методи архітектурного формотворення. К.: "Віл А до Я", 2016. – 150 с.

Нормативна

1. ДБН В.2.2-9:2018. Громадські будинки та споруди. Основні положення
2. ДБН В.2.2-28:2010. Будинки адміністративного та побутового призначення
3. ДБН В.1.1.7-2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва
4. ДБН В.2.2-15:2019. Житлові будинки. Основні положення
5. Культові будинки та споруди різних конфесій (посібник з проектування) / В.В. Куцевич. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: ЗНДІЕП, 2009. – 122 с.
6. ДБН В.2.2-16:2019 Культурно-видовищні та дозвіллієві заклади.
7. ДБН В.2.2-23:2009. Будинки і споруди. Підприємства торгівлі
8. ДБН В.2.2-11-2002. Будинки і споруди. підприємства побутового обслуговування
9. ДБН В.2.2-4:2018. Заклади дошкільної освіти. Будинки і споруди
10. ДБН В.2.2-10:2018. Заклади охорони здоров'я. Будинки і споруди
11. ДБН В.2.2-13-2003. Спортивні та фізкультурно – оздоровчі будинки і споруди.
12. ДБН В.2.2-12:2019. Планування і забудова територій
13. ДБН В.2.3-5:2018 Вулиці та дороги населених пунктів
14. ДСТУ Б А.2.4-6:2009: «Правила виконання робочої документації генеральних планів підприємств, споруд та житлово – цивільних об'єктів».
15. ДБН В.2.3-15:2007 Споруди транспорту. Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів
16. ДБН В.2.2-20-2008. Будинки і споруди. Готелі. Розробка схем планування готельного номеру (готуються зміни 2020)
17. ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»
18. ДБН В.2.2-41:2019 Висотні будівлі. Основні положення